

המקורות הרישומים:

חקיקה, פסיקה ומאמרי מלומדים (המשפט המודרני).

מקורות ההלכה היהודית:

1. מדרש הלכה (פסוק ודורשים - פרשנות תכליתית).
2. קבלה, מסורת קדומה (גמרא, לפי המקורות הלכה למשה מסיני-הלכה קדומה).
3. תקנות וגזרות (כמו חקיקה מודרנית, לא כתוב בתורה אבל החכמים התקינו תקנות שונות.) (תקנות-לעשות, גזירות- אסור לעשות).
4. מנה- לא תקנה מודעת, אבל ככה היה נהוג. במיוחד בקניין.
5. תקדים- מעשה לפי לשון ההלכה.
6. סברא (היגיון), מבוססת רק על ההיגיון. בדרך כלל אדם מחזיק מה ששייך לו ("המוציא מחברו עליו הראיה").

מדרש הלכה:

מתעוררת בעיה, מעיינים בפסוק, ודורשים לפיו.
עם זאת יש בעיה בין חוקרי ההלכה שכן ניתן לשאול אם החכמים הוציאו את המסורת מהפסוק או שהחכמים הצמידו מסורת קדומה לפסוק.
אין פתרון מוחלט, השאלה היא אם המדרש יוצר (מסורת) או מגלה (מגלה מה המסורת הקדומה/ מודבקת לפסוק).
איך דורשים? לפי מידה- מתודה, מתודה של לימוד שהתורה דורשת.

דורשים לפי שתי אסכולות:

1. התורה דיברה בלשון בני אדם- מתכוונת למה שבני האדם מבינים ממנה. (רבי ישמעאל). 13 מידות שהתורה נדרשת (מתודות).
2. לא דיברה כלשון בני אדם, התורה היא קדושה והדיבור קדוש ויש ללמוד מילה במילה (רבי עקיבא). (32 מתודות).

קל וחומר- על אחת כמה וכמה.

גזרה שווה- הקש.

בניו אב: אם יש מונח מסויים בפסוק אז בכל פסוק זהה הפרוש יהיה זהה.

בקבלה התורה מחוץ לתמונה, היא מבוססת על הלכות קדומות ולא על התרה.

לחלק מהמסורות אין זכר בתורה.

הלכה עוקרת מקרא- יש הסבורים שההלכה חשובה יותר מן המקרא.

גבולות ההגנה העצמית במשפט העברי:

בא במחותרת- כל מי שבא נגדי ולא רק מנסה לגנוב ממני.

ש.ל גורדון: היה מפשר תורה ברוח תנועת ההשכלה.

לפי מקור 3: השמש היא מטפורה שכן אם ברור כשמש שהוא בא לגנוב ולא להרוג אין להרוג אותו.

4. אדם מנסה להציל את הרכוש שלו מפני הגנב, בעל הבית מתכוון להרוג אותו, שכן הגנב ירצה להרוג או להכות אותו. התורה אומרת- "הקם להורגך השכם להורגו".

5. הגנב יודע שבעל הבית יעמוד נגדו והוא ירצה להרוג אותו, לכן מותר להרוג את הגנב גם אם זה לא במחותרת.

6. אם במחותרת (פרט) ימצא הגנב (כלל) אם ימצא הגנב זה כל מקום אז למה כתבו במחותרת? לפי הפירוש, אם מוצאים אדם במחותרת לא צריך להודיע לו אפשר להרוג אותו. אבל אם מצאתי אותו במקום אחר (גן, גג, חצר, משק) צריך להזהיר אותו. ההתראה באה להגיד שהגנב יקבל עונש.

7. רש"י: מחותרתו- זו התראתו- ניתן להרוג אותו מייד. כאשר אדם מבצע פעולה כזו הוא עושה את זה ע"מ להרוג, אבל אם הוא נכנס לחצר או לגן, יש להתריע לגנב שכן יכול להיות שראה פרצה מזדמנת אסור להרוג.

8. רמב"מ: גם אם מצאת אותו בגג או בחצר, מותר להרוג אותו מייד. המילה מחותרת מתייחסת לכך שרוב הגנבים באים בלילה. גורם ההפתעה הוא חשוב מאוד.

אם ניכנס גנב, גנב ויצא אם הוא הוא הפנה עורף וברח ז"א לא מבקש להרוג את בעלי הבית אין להרוג אותו. גם אם מקיפים את הגנב לא הורגים אותו כי ניתן לתפוס אותו, גם אם מביאים אותו אחרי לביתו של בעל הבית אין להרוג אותו. אם מוצאים אותו בבית, או בחצר הקרובה ניתן להרוג אותו אבל אם זה במשק הרחוק אין להרוג אותו.

9. אם ברור לך כשמש שיש לו שלום עמך, אל תהרגהו.

אם הוא בא סתם: שני פרושים- אם יש ספק אל תהרוג אותו. האב חותר תחת בנו (האב יהרוג את הבן) גם אם יש ספק תהרוג אותו. הבן חותר תחת האב (הבן לא יהורג את האב).

ברודף, אם רותים להציל את הנרדף, יש לפצוע את גופו כדי שלא יוכל לבצע את זממו ורק אם אין ברירה להרוג אותו, שכן מנסים להציל את הנרדף.